

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**In expositionem lob moralium libri XXIII-XXXV - Cod. Aug.
pap. 66**

Gregor <I., Papst>

[Reichenau ?], 1440

Liber XXVIII

[urn:nbn:de:bsz:31-74718](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-74718)

De virtute alicuius infirmitate	i
De blanda et terribili locutione dei	ii
De angelis corpore in aere similibus	iii
De uicis impietatis	iiii
De castitate	v
De interrogacione dei	vi
De predicacionibus	vii
De monstris et lincis electis	viii
De doctis	ix
De p[ro] lapide angulari	x
De peccatore supbiente	xi
De domo spiritus diuersi diuise dactylis	xii
De regula uiuendi	xiii
De bona et mala intentione	xiiii
De duplici intellectu	xv
De angelis et electis hominibus	xvi
De sceleribus timidis	xvii
De hostijs s[an]cto carnis	xviii
De hostijs maris	xix
De nouarijs	xx
De immolatione animalium	xxi
De mari gelato hostijs	xxii
De uirtutibus	xxiii

ost damp
 uerid. post
 simora pig
 herid. post
 uulna cor
 p[ro] post
 uerba male

suadentis uocis post. grime
 uosa dicta consolantur. post
 suscipra fortiter uanula. tot
 doloru dotanta uirtute ostia
 laudanda a iudice l[ic]s iob filiat
 s[ed] p[er] iam de p[er]na sculo cet
 euocanda. at postqua hic

adhuc duplicia acceptura e post
 quam saluti pristina restituit. ut ca
 bus redditis diuisa utatur ne p[er] placit
 gladiu ipa illa sua uirtute sternat
 Debet omne deus m[er]ere p[er] diste
 tam iusticia q[ui] fuerit aduicam.

iud om
 ponit plurimq[ue] aliam q[ui] contra
 uirtutis meritis que illa de conside
 ratione sua inflat aplomoidme uirtutes
 euacuat dum se ad p[er]p[er]anda p[er]ma
 sufficit suggestit. cam amclioris me
 rione distendit. Iustus q[ui] iob an fla
 gella cotine. s[ed] iustior p[er] flagella
 permansit. Et laudatus antea de uo
 ce postmodu creuit. conuersus p[ro]p[ter]
 uelut tuba. ductus ad percussione p[er]
 ducta in laudem dei tanto eleuatus e
 q[ui]nto maiore e castigaco p[er]cussus
 Si humiliandus erat iste. qui p[er]strata
 uirtutibus p[er] uirtutibus stabat. humiliad
 erat. no tam robustissim[us] peccat[or] e
 lacris tela confident. Requereudus
 iunior fuit homo q[ui] stabat et e
 q[ui] et in laca uulna non uicissent.
 Requereudus iunior fuit homo cui
 debuisset compaco fieri. Sed quid
 deo uoca domini dicit. Vidisti fuit
 meum iob q[ui] non sit ei similit[er] super
 terram. Cum ergo compaco parat
 omni de quo deo attestante di[ct] q[ui] nul
 lus hominis compaco possit capi
 Quid atq[ue] agend[um] est. u[bi] eo p[er]sona
 sua ap[er]t[us] d[omi]n[us] suas illi uirtutes nar
 rat et dicit ei. Nunquid p[ro]nos lu
 cifere in t[er]ra suo. et uessu super fili
 os terre q[ui] surge facis. Et it[er]m. N[un]q[ui]d
 aperte sunt tibi porte moras et
 hostia tenebrosa iudici. Vel certe
 N[un]q[ui]d post ortu tuu p[re]cepisti di

luculo et ostendisti amore locū
 suū. quōd uero ista nisi dñs potest.
 Et tamen interrogatus homo ut cognos-
 cat. quia ista non potest quatinus uir q̄
 tam in mensis uertibus creuit et nulli
 us hōmīs exemplo. comatur. ne eo
 colli debeat. dei compācie scietur. Et
 quā potenter exigitur qui tā publi-
 mter hūiliatur. Ad quā ē mitioria
 hōmīs eo dei comparācie p̄didisse. o
 quāto hōmībūs maior est. qui testimo-
 niū conuincit. deo minor. aulad q̄
 pe potens est. qui tali interrogācie
 ostenditur. quā potens non est. Et
 quā ab op̄ obscura nimis differenda
 dicuntur ad eundem textus tā uerba
 ueniamus. Videns autē dñs. Job de
 turbine dicit. Notandū uidet. q̄
 si sano atq̄ incolumi loquitur ei in
 tranquillitate. dicitur locutio facta
 dicitur. nāq̄ de turbine dñm locu-
 tid fuisse scribitur. sed quā flagella-
 to loquitur de turbine locutio fuisse
 descripta.

luculo autē deus suus suus loquitur
 cum eos marin scis. p̄ compū-
 tiam p̄chit. aliter ad per distric-
 tione extollant p̄mit. Per blandi-
 em locutionē dñm. amanda dulcedacie
 ostenditur. Per terribilem uero potes-
 tas eius inuicenda monstratur. In
 illa persuadetur anime ut p̄ficiat.
 ut ista respicit q̄ p̄fiat. In illa di-
 scit q̄ appetat. In ista q̄ memiat. p̄
 illam dicit lauda et letare filia
 syon. quā cetero ego uenio et habitabo
 in medio tui p̄ istam di. cōsuetudine
 pestate et turbine me eius. blā-
 dius quippe ē qui ut in medio hiter
 uent. Cum uero se p̄ tempestate
 et turbine sinit. inuicē q̄ tan-
 git corda p̄turbat. atq̄ ad edoma-

dam elationē fecerat. q̄ p̄ et ter-
 bilis in notestit. Scend p̄cedit est
 q̄. in duobus modis locutio diuina dis-
 tinguit. aut per seipsam nāq̄ dñs
 loquitur. aut per creaturā angelicā eis
 ad nos uerba fōmant. sed tamē p̄ se
 ipm loquitur sola nobis inter ne m̄su-
 rōis aperit. Cum per seipsam loqui-
 tur uerbo eius sine uerbis. ac syllabis
 cor docetur. quā uerba eius in terra
 subleuācie cognoscitur. ad q̄ mens
 plena suspendit. Varua grauat.
 pondus em̄ q̄dam ē. q̄ omēs aīas q̄
 replet. leuat. incorporeū lumē ē
 q̄ et m̄iora replet. et repleta op̄
 tūis circūstibat. Sine scripturā s̄
 mo ē. qui ad audiat ap̄. et hēs
 somit nescit. Quid et de aduentu
 se p̄us scriptura factus ē. replet.
 decelo sonus. tamē aduentus p̄
 uehementis et repleuit totā dñm
 ubi erant sedentes. et appuerit illis
 dixerit lingue q̄ ignis. Sed itaq̄
 supra singulos cap. Per ignē quid
 domus apparuit. sed p̄ seipsam locu-
 tionē m̄tus fecit. Et nec ignis deus
 nec illa somitus fuit. sed per hoc q̄
 cotius exhibuit. expressit. hoc q̄
 m̄tus gessit. q̄ em̄ discipulos et
 zelo succensos et uerbo eruditos in
 tus reddidit. foris linguas igneas
 ostendit. In significācie q̄ ad m̄ta
 sunt elementa ut ignem et modū s̄
 tarent corpora. igne uero immisibili
 et uoce sine somiti docentur corda
 faras ergo fuit ignis qui apparuit
 sed m̄tus qui s̄m̄ dedit. Et ad
 regne candacis cum m̄tis circa p̄
 fidens. iter carper. atq̄ asuam
 m̄tus non intelligens h̄.
 m̄tus ē m̄tus philippo p̄ dno

flamma commutat. Scriptum que
 est. pater non iudicat quicquam. sed omne
 iudicium dedit filio. Aliqui per angelos
 uerbis simul et rebus loquitur deus. et
 quibusdam modis in somniat. h. q. s.
 moribus narrat. Neque enim adam per
 culpam indiuinitatis suba uide dicitur
 potuit. sed inceptatis uerba per angelum
 audiuit. De qua scriptum est. tu au-
 distet uocem domini dei de ambulans
 in paradiso ad auram abscondit se in
 lingua paradisi. q. est enim. q. post peccatum
 hominis in paradiso deus non iam stat
 sed de ambulat. nisi q. reuocet culpa
 se a corde hominis motu demonstrat.
 Aliud est q. ad auram post midiem.
 nisi q. lupo feruentior uitatis abtes-
 serat. et peccatorem animam culpe sue
 frigora constringebant. Incepit
 ergo adam deambulans. ut ceteris ma-
 bus nequicia sua non solum somniis
 sed etiam rebus aperiret. quatenus homo
 peccator. et per uerba q. fecit au-
 dicit et per deambulans amisso eter-
 nitatis statu mirabilitatis sue in q.
 stantia cernit. et per auram feruore
 caritatis compulso. corpore suum animam
 uertit. et per deambulans solis cognos-
 cit. q. ad tenebras appropinquat. ali-
 qui in ymaginibus cordis oculis ostens
 per angelos loquitur deus. sicut
 iacob sub modo celo stalam dormiens
 audit. Sicut petrus in tenebris reptili-
 bus et quadrupedibus plenus in ex-
 tasi raptus apparet. qui nisi incor-
 poris h. oculis cerneret in extasi non
 fuisset. Sicut paulo in uisione noc-
 tis in macedonia apparuit. qui tran-
 sire eum in macedonia rogauit. Ali-
 qui in ymaginibus et ante corporales
 oculos ad tempus exaere assumpt
 per angelos loquitur deus sicut abraham

non solum tunc uocem uide potuit
 sed etiam hitauro tunc suscipere. nec
 solidi suscipere sed corpore usque etiam abas ad
 habere. Nisi enim angeli quibus nobis
 in terra inuicantes ad tempus exaere
 corpora sumunt. oculis uisus perfectis
 in oculis non apparent. Nec
 abas cum abraham capere. nisi q.
 nos solidum aliquid. ex celesti elemento
 gestarent. Nec mirum q. illic ipse q.
 suscepti sunt. modo angeli modo do-
 minus uocantur. quia angelatus uoca-
 bulo exprimitur. qui oculis inuicaba-
 bant. et appellatio domini ostenditur
 qui eis interius preerat. ut per hoc
 presidentis imperium. et per illud clares-
 ceret officium ministrandi. Aliqui ce-
 lestibus substantiis per angelos lo-
 quitur deus. sicut baptizato domino scriptum
 est. quia de nube uox sonuit dicens.
 hic est filius meus dilectus in quo mihi
 complacet. Aliqui tunc substantiis per
 angelos loquitur deus. sicut balaam cor-
 ruptus in ore asine humana uerba
 formauit. Aliqui simul tunc et celesti-
 bus substantiis per angelos loquitur deus
 sicut ad moysen in monte ad uisionem
 sue uerba edidit ignem in rubum q.
 sonauit. atq. aliud in silis eius. Ad
 tamen tunc solidi agitur et corpora ali-
 quid quicquid signatur. Nam per succu-
 sum rubum. moysen alloquens. quid
 aliud ostendit nisi q. eius ipse ductor
 fieret qui et legis flamma pareret.
 et tamen peccata spiritum nequid uita-
 ret. uel q. ex illo populo exiret q.
 inigne deitatis carnis in peccata q.
 rubi spiritus acciperet et in sumptam
 humanitatis in subam. et in inpa-
 diuinitatis flamma suaret. Non
 in q. in humanis cordibus etiam per
 angelos deus secreta corpore presentia

uirtutem sue aspiromis in fmdit.
Vnde zacharias ait. Edixit ad me
angelus qui loquebatur in me. Dim
ad se. quid sed tamen in se loqui ange
lum dicit. liquido ostendit. qd hys qui
ad ipm uerba facit per corporis spem
cotta non est. Vnde et paulo post
subdidit. Ecce angelus qui loquebat
in me egrediebatur. sepe em no opus
apparet. sed sicut sunt angelia sp
uoluntatem dei pphetarum sensibus
in notestunt. atqz ita eos ad subli
mia subleuant. et queqz mirabilis
futura sunt. in causis originalibz
presencia demonstrant. huiusmodi
namqz cor ipso carnis corruptibilis
pondere grauatid. hanc ipam cor
pulentiam suam. qd obicem sustinet
in terra non penetrat. et graue eo
cuis iacet. quia leuantur manid
mibus non hnt. Vnde sic sicut dic
tum est. ut pphetarum sensibus ipa
ut e subtilitas angelice uirtutis ap
pareat. cuius qd mens subtili spiritu
tangatur leuetur. et non iam pig
torpens qd mo iacet. sed repleta
inimis afflatus ad superna con
stendat. atqz inde quasi de quada
reid uenit que in se se uenit
sunt uideat. Sed ne quis mpidit
zacharie uerbis angeli designatid
nomine uel ptem uel filid. uel spm
snt pnter. si totum scripturam fac
considerat. qd sentit uelocit' sonat
emendat. que inqz ptem. inqz spm
snt. et non nisi pincarnatus sue
pdictos filid angeli uocat. Vn
et in eisd' zacharie uerbis apte ost
ditur qd in illo uel angelo. uel creatura
loqueret' cum de. et ecce angelus
qui loquebat in me. egrediebatur
statim qd subiugitur. Et alius

angelus egrediebatur. motus su
cuis Et dixit ad eum. loquere ad
puerum istum dicens absqz uis mi
ro habitatur. qerlm. Non ita deo
angelus qui mittitur. cui uerba ab
angelo que dicit' debeat uident' qd
quia in conspectu conditid angeli
ca in seia ordmata gradus postea
distinta sunt. ut et pntium fel
ritate uirtutis opificem. sua simul
uidentes gaudiant. et tamē pdispo
sita dignitatis. alijs alijs submissi
trent. ad pphetam angelid angelus
mittit. et qm seia de deo gaudere
ceter. conspiciat et docet et dirigit
quia cum et per superiorē grām ad
mme potestatis ocedat. h' qd dicit'
sunt. ut quibus modis loqua' deo
hominibus monstratur. Om. uero bo
rob respondisse deo de turbine dicit'.
Vnde per semetipm. An ei per ange
lum sit locutus. ambigunt. Sed
tuerat quippe per angelid qm motus
aeris si. et h' ei que sub uicta sunt
per eū uerba mandari. Vnde qd
potuit. et ceteris angelus in tur
bine aerem excurrere et tū in tū
per semetipm dñs cum sue sine
cordi eius sine libis in sonare ut
credatur qd dicta dñica q sequitur
ipse iam per uerba pntur qui reple
tus deo. h' sine uerbis auduit. Ita
q dicit' quis est iste inuoluentis
smas smombz mptis. sicut et
superiore iam parte diximus. qm
explicatio e talis interrogatio qua di
quid e iste. h' huius om arroganter
locutus fuit. Et quis e iste no di
cimus nisi deo uirg qm nestimus.
Sane aut dei apparere e nestire

reprobare vñ quibusdam quos repro-
 bat dicit. Nescio nos unde scias.
 Discedite a me omnes operarii iniqui-
 tatis. quid est ergo de hoc arrogante
 requirit. quid est iste. nisi aperte dicit
 ego arrogantes nescio. et corp. vitam
 in sapie mee arte non approbo. quia
 dñi laudibus humanis inflantur.
 a vera gloria eterne retribucōis tā
 nesciunt. in eo vero qd ait scias. et
 non addidit quales. bonas utiqz ac-
 tū. quas quid inquit. asserit ser-
 monibus inuolutas. quia tñ libis
 ractante fuerant plate.
 Inprie quippe inuē e
 rectū non recte sapere. et celesti
 domini ad appetitū terre ne laud-
 melmare. sicut em sepe gtingit
 ut et bona male et mala vñ pfant
 Ita heliu arrogans recta non recte
 ptulit. qd hūiles in dei defensione
 scias non hūilit dicit. Vñ et corp
 qui in tra catholicam certāz nūā glie
 student. non in mto typhū tenet. qd
 dñi se pectis pios redue dñi no uidi-
 ris de impia redarguit. qd sicut
 ait aplos. si quis se existimat sive
 aliquid non dñi cognauit. qd ad mō
 oportet. et sive. qd em pma stultia
 angeli clatis cordis fuit. Vera sa-
 pia efficit homis hūilitas sive est
 macis qd quisquid vel magna sapi-
 endo deserit. corpō uehementē despit.
 quo somenpm nescit. Vnde heliu
 et scias ptulit. et inquit smombz
 inuolutas. qd et dedec rectū qd dicit
 nouat. et tamē de semetipō dicit
 illius clatis stulta fatuabat. hoc
 itaqz despecto ad erudiendū iob uba
 vtuntur ac dñi. Accinge sicut vir
 lumbos tuos

scriptura sacra uiros eos uo-
 care consuevit. qui in mō in
 as dñi fornicis et non dissolutis
 gressibus sectant. Vnde p psalmistā
 dicit. Civiliter agite et confortet
 cor ur̄m. Vnde paulus ait. Remis-
 sas manus et dissoluta genua erigi-
 te. Vñ sapia inquit dicit. Qui
 ri ad uos clamito. ac si aperte dicit
 ego nō feminis sed uiris loquor. quia
 hij qui fluxa mente sunt in ea per
 uerba percipere nōqz possunt. Lim-
 bos uero accinge est. uel mox luxu-
 riam. uel incogitacōe refrenacō. de-
 lectacō nāqz carnis in lumbis est.
 Vnde et sanctis predicatōibus dicit. Sic
 lumbi ur̄i p̄ccati. et lucerne ar-
 dentes. Per lumbos em luxūā. per
 lucernas aut bonorū opū claritas
 designatur. Vnde dicitur. Ergo lumbos
 accinge et lucernas tene. ac si apte
 audiat. prius in nobis motus luxu-
 riam respingit. et tūc de nobis
 alijs bonorū opū exempla mōstra-
 te. Sicut em lūm iob tanta p̄ccati cas-
 titate nouimus tūc ei post tot fla-
 gella dñi. accinge sicut vir lumbos
 tuos. sicut fortis respingit luxu-
 riam. nisi quia alia ē carnis luxu-
 ria. qua castitatem corrumpim. a
 lia uero luxuria cordis est. qua
 de castitate glāmur. dicit ergo
 ei. Accinge sicut vir lumbos tuos
 ut qui p̄s luxuriā corruptōis ui-
 ceat. nūc luxuriā respingat cla-
 rōis. ne de pacia. uel de castitate se-
 biens tanto peius mō an oculos dei
 luxuriosqz consistet. quō magis ance
 oculos hominū et pacens et castos
 appareat. Vñ lūm per moysen dicit
 accinge p̄ uia cordis ur̄i. et p̄
 qd luxuriā acarne extinguitis et
 supflua agitacōe refrenacō sequi

Interrogabo te. et tunc michi. Tu
bus modis nos conditor interrogare
conuenit. cum aut flagelli districtioe
nos percutit. et quia nobis in se uel
desit parca ostendit. aut quiddam que
nolumus precipit. et mentem nobis obe
dientiam patefacit. aut aliqua nobis occul
ta aperit. et aliqua abscondit. et me
suram nobis me humilitatis innotes
cit. flagello namque interrogat. cum
mentem huius sibi per tranquillitatem sub
ditam afflictionibus pulsat. Sicut et d
iob. et laudatur attestatio iudicis. et
tamen utriusque creditur percussis. ut
eius parca tanto uilius. claresceret
quanto iniquitas durius fuisset. precipi
endo aut dura nos interrogat. se
abraham terram suam iubetur egre
di et pergere quo nesciebat. In mo
tem vnicuique filium ducere. et ad co
solationem senos accepit immo
lari. Cui inuitum ad interrogationem
huius respondenti. et ad inuentionem obedi
entia dicitur. Nunc cognoui quia times
dominum uel sicut scriptum est. temptat
nos dominus deus noster. ut sciat si diligitis
eam. Temptat quippe dei est. mag
no nos inuisionibus interrogat. Sa
uere quoque eius est. mentem obedientiam
nosse nos facit. apriendo uero nobis
quodam atque claudendo nos interrogat
deus. sicut per psalmistam de pal
pebris eius interrogant filios hominum.
palpebris quippe apertis tunc clau
sis nihil uidemus. quid ergo per pal
pebras dei. nisi eius iudicia accipimus
que inuota aliquid clauduntur hominibus
et inuota aliquid referantur ut homines
qui se nesciunt semetipsos innotescant
quatenus dum quodam intelligendo
prehendunt. quodam uero cognoscunt

dis non possunt. eorum corda sese la
tenter inquirant. si illos diuina iudi
cia uel clausa non stimulant. uel ap
ta non inflant. hoc enim paulus in
interrogatione probatus est. qui per prophetam
interuina sapientiam per aperta paradisi
post aperit sum celi ceteris. post superne
locutionis in se ad huc dicit. Ego
non arduor me apprehendisse. Et rur
sum. Ego sum nimis apertus. qui non
sum dignus uocari apertus. Et rursum
Non quia sufficientes sumus cogita
re aliquid a nobis quasi a nobis. sed
sufficientia mea ex deo est. apertus ergo
palpebris dei interrogatus paulus
recte respondit. quia et superna se
creta attingit et tamen in humilitate co
dis sublimiter stetit. Quia rursum
in secreta dei iudicia de rebus
iudicis et gentium uocatoe distinet
atque ad ea peruenire non possit. si clau
sis dei palpebris interrogatus est. Et
recte ualde responsim reddidit. qui
de se in ipsa sua ignorantia sciens
inclinauit dicens. ad altitudo diu
inarum sapientie et scientie dei. quam in propheta
sibilia sunt iudicia eius. et inuesti
gabilis inie eius. Quis enim cogno
uit sensum. aut quis consiliarius
eius fuit. Et tunc enim abscondit in
terius. quod clausis palpebris inuestigata
placata ac recte respondit. qui
secreta aditum pulsans. per prophetam
tunc inuentionem. ad interiora uero ua
luit. per confessionem. ante ianuam
humiliter stetit. Et quod inuis comp
hendere non potuit. foris tamen laudant.
Unde tunc quoque beatus
iob post interrogatus uerbis distinet
interrogatione sermone. ut quod sunt supra
quod sciret. quod dum inuisionem apprehendit. ad

semetipm̄ redcat. Et qm̄ sit nichilum
 superioris compac̄ cognoscat. Audi
 itaq̄ interrogabo te. et responde mi.
 ac si ei apertus dicatur uerbis eius meis
 ad sublimia consideranda te orato. et
 dum ea q̄ super te sunt. nascere te per
 spicias tibi metip̄i noticiorem reddo. Tūc
 em̄ michi uere respondes si q̄ ignoras
 intelligis. Sequitur ū cras qm̄ pono
 bam fundamenta t̄e. Indica michi. si
 habes intelligentiā. quis posuit men-
 suras eius si nostri uel quis recedit
 super eam in eam super quo bases il-
 lius solidate sunt. ecce q̄ omnia demūde
 origine narracōe historica. q̄ t̄m̄
 repente uero subiugitur. q̄ nō de mūdi
 sed de eccl̄a dictū condicōe uideatur.
 Nam d̄r. aut quis dimisit lapidem
 angularem eius per hoc ei q̄ nō
 i mūdi origine factū ē et illud su-
 pus ostendit. quā de mūdi origine
 dictū non est. q̄ d̄rco namq̄ rebz
 plams ac patenti bz ob scura quēdā
 ac dissana permittentur. ut per h̄
 q̄ ab intellectu lute distrepat. et illd̄
 inquiratur. m̄stice. qd̄ dictū iuxta
 l̄rām sonat. Nam q̄ sicut alijs a-
 pertis rebus alia d̄rco cognoscimus.
 clausa agnoscimus. ita alijs clausis
 apellimur q̄ aperta credebamus. di-
 cat ergo ū cras. Vbi obi ponebam
 fundamenta t̄e

Si scriptura sacra q̄ aliud fun-
 damenta q̄ predicatoris accipi-
 mus quos dum p̄mos d̄ns in sc̄a
 eccl̄a posuit. tata in eis sequenti s̄
 bice structura surrexit. Unde et
 sacerdos t̄i tabernaculū ingredien-
 duodecim lapides portare in p̄ctore in-
 betur. quia uidelicet semetipm̄ q̄ nob̄
 sacrificiū offerens pontifex n̄r d̄r

fortes in p̄o ex ardo predicatoris
 exhibunt. duodecim lapides subap̄te
 in p̄ma sui corpis parte. portauit. s̄
 itaq̄ apl̄i et p̄ p̄ma ostensione orna-
 menti lapides sunt in p̄ctore et p̄
 p̄ma soliditate edificij in solo fundam̄
 ta p̄ collocati. Unde dauid p̄pheta cū
 sc̄am eccl̄am in sublimibus apl̄o m̄a-
 bus p̄ni edificat q̄ conspicit. dicit
 fundamenta eius in montibz s̄as. In
 l̄ro in sacro eloquio non fundamenta s̄
 singulari n̄lo fundam̄tū d̄r. nullus
 alius in p̄te d̄ns designatur. p̄ cuius
 diuinitatis p̄ni incantata firmitatis
 n̄r corda solidant. De quo et paulus
 ait. fundamentū em̄ aliud nemo p̄t
 p̄ni p̄ter id quod p̄ctū ē quod
 est x̄p̄s ihesus. q̄p̄ quippe fundam̄tū
 fundam̄toris ē. qui et origo ē m̄cho-
 anicū et constantia robustior. q̄ ḡ
 fundamenta n̄ra sunt. h̄i qui iniquita-
 tū n̄rā p̄nda portauit. ne b̄s iob
 in superbia de uirtutē suā p̄o sub-
 leuetur. in ip̄a d̄m̄a p̄ma parte s̄
 mōm̄ de sc̄o predicatoris q̄ memorie
 distinet̄ ut q̄nt̄ illos admirabiles
 uentre conspicit. tanto m̄coris q̄para-
 t̄e dese uilius estimaret. p̄ id arco
 ad n̄o iam q̄ p̄ctū d̄scribitur. q̄
 quibz f̄ras futurū est in q̄p̄e m̄tus
 iam factū ē in p̄destinacōe. d̄rco
 itaq̄ ei. Vbi eras qm̄ ponebam funda-
 menta t̄e. ac si aperte dicitur. V-
 titud foratū considera meq̄ corp an-
 t̄ula auctorem pensa. Et t̄i eos q̄
 in tempore conditi mirabiles conspicit
 p̄pende. q̄ntū michi subdi debeas q̄
 auctorem mirabilū sine temp̄e t̄e
 cognoscis. Sequit̄. Indica michi si
 habes intelligentiā quis m̄suras
 eius posuit si nostri uel quis recedit

nūd aliud huius tēe bases quā
 sē ecclē doctores accipiunt. In
 basibus quippe colūpnę. In colūpnis
 autē totius fabricę pondus erigitur. nō
 in mīto doctores sē basiu nōie designat.
 quia dñi ecclē predicant. et predica
 tōis sue iuicēdo acardant omē pondus
 ecclē sūa mox sūa gravitate osten
 tant. asperas infidelū temptacones
 ferunt. et queq; mpreceptis dei velut
 diffialia ab infidelibus fōndant. ex
 emplis opm facilia ostendūt. Vñ et
 bñ tū mīto ecclē tabernaculo figēt
 ad moysen dicit. facies colūpnas
 quatuor. et bases eorū uestice arge
 to. In argento em̄ quid aliud quā
 dicitas dñi sūmōis accipitur. Sicut
 scriptū ē. eloquia dñi. eloquia cas
 ta. argentū igne exammānd terre
 bases ergo argento uestice. q̄tuor co
 lūpnas tabernaculi sustentant. q̄
 predatores ecclē diuino eloquio de
 corati. ut m̄ tūctis se exemplū p̄beat
 quatuor euangelistarū dicta. et ore
 et opib; portant. possint per bases
 ecclē p̄fecto signari. quia dñs sūm̄ apte
 de dñca incarnacōe locuti sūt. qua
 si quasdam bases eos aspiciunt a fūda
 mento surgēt et super positę fabricę
 pondē sustinēt. Vñ ad moysen iu
 sūm dñs tū tabernaculi tabulas ex
 gi p̄cepit. fūdi eorū bases arge
 teas iubet. quid em̄ per tabulas nō
 apli extensa m̄ om̄idū predicacōe
 dilatarī. Aliud per bases argēas
 m̄ p̄fecto signantur. qui sup̄ imp̄itas
 tabulas ip̄i firmi. ac sup̄les sustinet
 q̄ aplorū uita. dū eorū predicacōe m̄
 struit eorū et aucte solidatur. Vñ
 et quātē bone bases singulas tabul

supponitur. quia dū p̄fecto sū m̄ibus
 suis de mediacōis incarnacōe concor
 dant. Subsequētes predatores ecclē
 indubitanter edificant. ut tū asemet
 ap̄is non discorant. Illos m̄ p̄ volun
 tatis figant. nec in mīto bases quibus
 p̄fecto signantur. ut ex argento dicitur
 fūdi p̄cipit. Argenti quippe claritas
 bonū seruatur. p̄fecto quippe dicitur
 ante mediacōis adueniē. quā m̄ usu
 sp̄ialis intelligētia non erant. dū q̄
 sp̄ia p̄re obscuritate nō potant. q̄ m̄ga
 remanebant. At postquē mediator ue
 niens ea ante oculos m̄os incarnacō
 m̄ dñe manu texit q̄ q̄ m̄os lucas
 larchar melauit. sensū q̄ p̄m̄ p̄tate
 dēnciā m̄osim dicit. quā uba rebus
 exposit. Sme itaq; p̄fecto sū doc
 tores ex tōmōis tempib; subsequētes
 basium appellacōis significet. dicit. Sū
 per quo bases illius solidate sūt. sub
 audis. nisi super me. qui aucta m̄ca
 bilis tēco. et bonis exōiōib; m̄tis
 p̄ncipalit̄ argēnto p̄fecto. qui em̄
 sū q̄ bonū ē tribuit. solida bases nō
 est. q̄ dū fūdamēto non in m̄at̄. nō
 suo pondē m̄ cona p̄cipit. Sed tū
 tam multa de sē ecclē astrucōe re
 ferantur. audire m̄os appetit. t̄ m̄ce
 nates quā v̄tice quātē sū r̄ dñsa
 huius domo edificata. quā sū arte con
 cordant. Sequit̄ autē quis dimisit
 lapidem angularem eius
 am̄ per dñm̄ dñm̄
 om̄ilūsi liquet q̄ scriptura sacra
 angularem lapidem uocat. illum
 p̄fecto qui dñm̄ m̄sa hinc iudicat
 illum gentilem p̄lūm̄ sustinet. m̄ vna
 ecclē fabrica. q̄ duos p̄ctos m̄oit
 illū de quo scriptū. qui fecit corāq;
 vñū. vna angularem sē lapidem
 non solū m̄ m̄fiorib; sed et i sup̄m̄

exhibuit. quia et mra plebi istabe-
tia naedes genat. et vtray simulan
gelis mudo foranit. eo quippe nato da-
manit angeli mra paw hamibus bo-
ne voluntatis. In ortu em regis neq
quid p magno offerrent hamib; pacis
gaudia. si discordiam no hnt. De
hoc lapide per prophetam dicit. lapidem
q; exbauerunt edificantes. hic factus
est incipud anguli. huius lapidis ty-
pum. iocomas xpo tenuit. q; mathe-
us dim quater donas gradus de-
scribet fo miamt. Que em in fine
sede xpm rursum mias tuc gubis
in fuit. xpe namq; in babilonia cu
israhelica plebe migratus est. Qui-
dim ab alijs ad alia ducit p vtriusq;
partis latere non in mto seds in
meratur eius migrationis flexu an-
gularem lapidem signat. Vbi em
ordo a rectitudine flectitur. ut cat-
induersum tamq; angulad facit. Per-
to ergo mundari bis potuit. q; per
vtriusq; pietem quia duo msa lata
ostendit. Vn et eius bn symagis
tenuit. qui in iudea ortus genclita-
tem colligens. q; ab ierosolimis uenit
atq; hanc in semetipso fidei fabricad
p discordie studio sissam arte cari-
tatis in texiuit. Et h; q; de significa-
coe sancte ecclie dicta sunt. placet
ut breuiata replicaco moralit; dis-
ferant.

ignit namq; est. ut per ea q;
bo iob dia cognosimus ad corda
mra reuocem. quia uerba dei tunc
mens vni; intelligit. cu meis se-
metipam querit. Ecce om di. Vbi
eius q; pondam fundamta terre
si peccatoris animus puluis est. q;
in supfiae attollit. et temptacois
aura raptatur. Unde scriptum e

non sic mpy non sic. sed tamq;
pulus quem puit uentus a facie de
Nil obstat terram intelligi aiam
iusti de qua scriptum est. Terra em
sape uolentem. super se bibens im-
brem. et generans herbam oportu-
nam illis. aquibus colitur. accipit bn
dictionem. Si huius tce fundamentid
iacatur q; mortalit; cordis pma
soliditatis cu diuina timor in spuat
sae nec du credit eterna que audit
huc cu fides datur. ad edifican sub-
sequenti; opib; iam fundamta poi-
ille eterna iam credit nec tamen
metuit. Venturi iudicij adrem de-
spicit peccatis se carnis et spe aude-
ter inuoluit. Hinc ad repente futu-
raris timor in fundatur. ut done u-
te surgat edifican. iam fundamta
construit. poito itaq; p speo fonda-
ms fundamto. cu conuictio fabrica-
in altam ducit. nec e ut vnusq;
q; p ficiens iures suas caute metiat.
ut cu dma constructoe magnus
ce iam cepit. se xpm respiciat sine
cessaco. quid sicut. quatin; attedes
humiliter. q; per mnd muctus e. neq;
q; sibi arroget. q; per gram e facta.
Vn et mte beatus iob per supna uo-
tem ad semetipm reducit. et ne de-
struibus glari audcat de an acta
uita memoratur ei q; di. Vbi eius
q; pondam fundamta tce. de supra
ficato peccati apte uitas dicit. U-
tutes ame acceptas tibi no tribuas.
Noli gtra me de meo mune extol-
li. Recole ilte mueni q; mte pma
fundamta stituit. postu. recole u-
ta mueni. q; meo te timore pli-
dam. ut q; ego mte no destruiam.

q̄ conseruor. q̄p̄ non cesses conseruare
 q̄ repi. q̄ em̄ uitas. m̄p̄ aut̄ m̄ flagi-
 tyō aut̄ m̄ excessibus m̄ocent. sed p̄
 h̄ b̄n̄ possim̄ seruare. q̄ sim̄ q̄ ne-
 gligim̄ pensare q̄ sim̄ q̄ Non m̄iq̄
 tam̄ cladesima elatio et sollicitas s̄-
 ripere cordibus solet ut bono co-
 gratio licet subtilis ac pressa. t̄n̄ ua-
 lde m̄ uirtutibus accipit. obliuio m̄f-
 mitatis q̄p̄. neq̄q̄ ad memoria; reuo-
 cet quid m̄ uicis fuit. v̄n̄ et am̄p̄s
 deus quia et auḡ m̄ similitudinem. et
 de uicibus saluā conseruat m̄asurā
 ip̄s m̄asurā p̄fectib; m̄p̄ant. ut h̄c̄m̄o
 quidam utitur bona q̄ m̄iq̄ questuū
 et queramus. quidam nec t̄n̄ h̄c̄
 ualcamus. quatin̄ mens m̄a d̄n̄ h̄
 non p̄ h̄c̄ q̄ apparet. et illa se m̄
 telligat. de semetip̄a non h̄c̄ q̄ h̄
 et per ea q̄ ad sim̄. conseruatur ea q̄
 desunt. et per ea q̄ ualid̄ desunt. s̄
 uent̄ h̄uilitate bona q̄ ad sim̄. v̄n̄
 et recte p̄ h̄m̄s t̄c̄. i. iusta aie dis-
 pensare s̄biungit̄. Indica m̄ s̄ h̄c̄
 intelligentiā quis possit mensuras
 eius s̄ nosse uel quis extendit super
 eam lineam

ius em̄ m̄p̄ conditor
 n̄ h̄c̄ t̄c̄ mensuras p̄met
 Qui m̄tem̄ iudicij p̄c̄cto modamine
 alii s̄monem sapie. alii s̄monē scie
 alii plenam fidem. alii gr̄am̄ san-
 ctit̄ alii op̄m̄ uirtutis. alii p̄p̄t̄as
 alii districōm̄ sp̄iū. alii gr̄a linguarū
 alii m̄terp̄tationē s̄monis tribuit.
 quatin̄ m̄ vno ed̄p̄p̄n̄ q̄ste uerbo
 sapie polleat. nec t̄n̄ s̄mone sc̄a
 i. doct̄n̄e filiat̄. q̄ sentire. atq̄
 m̄uicem sufficit. etia q̄ per distri-
 di studiu non apprehendit. Ille ser-
 monē sc̄ie fulgeat. nec tam̄ m̄

uerbo sapie quale sc̄at. quia et suf-
 fiat op̄le quā didicit. et tam̄ ad
 sententiā de semetip̄o subtile aliquid
 non asurgit. Ille per fidem et elon-
 tis m̄pat. nec tam̄ per sanctit̄
 gr̄am̄ infirmitates corp̄is curat. Ille
 orōnis ope morbos subtrahit. nec t̄n̄
 arena t̄c̄ uerbo plumas addit. Ille
 op̄acōe uirtutis ad p̄ntē uita et
 mortuos reuocat. et tam̄ p̄fecta
 gr̄am̄ non h̄m̄s que s̄bi uentura s̄
 ignorat. Ille uentura queq̄ uelut
 presenc̄a attendit et tam̄ m̄ nulla
 signis op̄is se c̄at. Ille per distri-
 cōm̄ sp̄iū m̄ factis subtilis mentes
 conseruat sed tam̄ diuersi gr̄is
 linguas nescit. Ille diuersi gr̄is
 coanimat. sed tam̄ m̄c̄b; s̄llibus
 dissimilia corda non pensat. alius t̄
 una lingua q̄ nonit s̄monis pondā
 m̄terp̄tando prudenter distat. et
 tamen reliquis bonis q̄ non h̄t̄ pa-
 tience caret. Sic itaq̄ rector
 m̄ ac d̄p̄ositor c̄icta moderatur
 ut qui ex tolli potat ex dono q̄ h̄t̄.
 humilietur ex uirtute. q̄ non h̄t̄
 sed c̄icta moderatur. ut al̄ per m̄p̄c̄d̄
 gr̄am̄. am̄q̄q̄ subleuat etia per
 districōm̄ al̄. al̄m̄ subdat. et melio-
 rem quisq̄ dono alio. c̄u quisq̄ sub-
 titur attendat ac licet se p̄c̄ ue
 co alijs sentiat. eadem t̄n̄ q̄ sup̄at.
 se m̄ alijs postponat. se c̄icta mo-
 deratur et dum singula q̄ sunt om-
 niū m̄terp̄tata quadam c̄uitatis
 necessitudine s̄ant om̄ia singularia
 et om̄is quisq̄ se q̄ non accepit
 m̄ales possideat. ut ope al̄i possi-
 dendū q̄ accepit humiliter m̄pendat
 h̄m̄c̄ em̄ per petri d̄. Om̄isq̄q̄
 sentit accepit per gr̄am̄ m̄ alter-
 ut illam ad m̄stantes. s̄ant boni

Dissensatores multiformis gratie dei.
Tunc bene namque multiformis gratia dis-
pensatur quoniam acceptum donum et eius
qui hoc non habet creditur. quoniam ipse est
aut impenditur datum putatur. hinc
per paulum dicitur. per caritatem fructus
vitae tuae enim nos caritas a iugo cul-
pe liberat reddit. cum concessim nos
modo per amorem fructus sibi aut et
alena bona modo credimus et modo aliis
quae sua offerentes eo habemus. hinc
rursus per paulum dicitur. Nam et cor-
pus non est unum membrum sed multa.
Si dicitur pes quoniam non sum manus
non sum de corpore. non ideo non de
corpore est. Et si dicitur auris quoniam
non sum oculus non sum de corpore. non
ideo non est de corpore. Si totum cor-
pus oculis. ubi auditis. Si totum auditis
ubi adoratus. Et paulus post. quod si
conter omnia unum membrum u corpore
Nunc autem multa quid membra. U-
num uero corpus quid enim scilicet ecclesia non
sunt sui capitis corpus est. In qua alia
alta uidendo oculus. alius recta o-
perando manus. alius adiuuata dis-
currendo pes. alius preceptorum uo-
cem intelligendo auris. alius ma-
lorum fetorem. bonorumque fragrantiam
discernendo naris est. qui corporalia
mora membra dum concessim sibi ac-
cepta officia impendunt. unum de
semetipsis amicum corpus reddunt.
Et tunc diuersa caritate per agere diuisio
esse perhibent si continent. Si autem
unum quod tunc agent. corpus unum quod
eo multis continetur non esset. quia
uidelicet multiplici operatio non op-
teret. Si hoc conspici membra
diuersitas non tenet. quia ergo sunt
membra ecclesie totum dona dominus diuini

dit. tria mensuras parat. Unum autem
paulus dicit. Unumque sicut deus di-
uisit mensuram fidei. et rursus eo
quo totum corpus operatio et amodo
per omne uirtutum subinstruere sunt
operatio in mensura. unum enim me-
bri augmentum corporis facit medicum
sui caritate. Si enim unum quod alio auc-
tor ac dispositio. non hinc illa largitur
quod alii denegat. et alii denegat que
ipsa largitur. mensuras sibi potestas
egredi mittere quisquis posse plus quod
acceptum conatur. ut fortasse huius au-
tantum modo datum est. preceptorum oc-
cultis differre temptet. etiam miraculis
corustare aut huius quoniam sine iuramentum
domini ad sola miracula roborat et
diuine legis pendere occultis extendat.
In preceptis enim pedem porrigit.
qui mensuras suas limite non attingit.
Et plerumque amittit quod potest qui au-
dacter ea que pertingit non ualet ar-
ripere festinat. Nam etiam membra
mors tunc bene ministerijs continetur aut
sua eis officia distincte suamus. licet
quippe oculis enim. Vocem uero au-
ribus audimus. Si quis autem muta-
to ordine uari oculos licet aures ac-
comodet. hinc utraque concessim pa-
tent. Si quis odorem uelut ore dis-
cernere saporis nare gustare uelut
sensus sibi misterium. quod potest miteri-
me. Dum enim ipse huius usque non ap-
tantur. et sua officia deserunt. et
ad contraria non asurgunt. Unum ita
quod dauid mensura acceptas ex diuina
largitate mensuras pedes cordis posse-
rat. cum dicebat. nec ambulavi in
magnis. nec in mirabilibus super me
sunt se quippe in mirabilibus ambularet
se appare magnis uelut quod potest
quereret. super se namque in mirabilibus

atollitur qui et in his ad que non
sufficit. uidi conatur. In terra has
mensuras etiam in ipa paulus predicat
omnes sue se latitudine coartabat. cum
dicit. Non enim audeo aliquid loqui
coram qui per me non efficit. Sed
autem recte accepta mensura suatur ad
an oculos postea uirum spiritualium uita
respicitur. Unde et sequitur. Vel quis
retendit. super eam hinc

reper hanc enim tiam

Linea tenditur quoniam electe uincunt
quod ante ad similitudinem uincendi regula
primum precedentium exempla monstrant
ut ex illorum uita confidat. quid in su
is actibus seruet. quatinus respiciat
infra limites tiam. nec infra minima
negligens deficiat. nec ultra maiora
superbia tendat. nec minus conetur
compleri quam sufficit. nec plus arripit
atque accipit. ne autem ad mensuram quam
debet non perueniat. aut eandem men
suram deserens contra limitem cadat.
Angusta quippe porta est. que ducit
ad uitam. et ille hanc ingreditur. qui
maius quam agit discretis subtilitate
per hanc sollicite coartatur. Nam
qui per uoluntates suas secura in
te se dilatat. anguste sibi porte adi
tum dampnat. ut ergo huius mensura
terre fuerit. super eam diuinitus
linea tendit. quia ut in opera. uel
in uita proficiant. uel maiora mo
dentur. per sacra eloquia subtilis an
nos scire uita expandit. et quid nobis
quatenus agendum sit. ostensa illorum di
cretis diffinitur. ecce aliquis qui da
mna uita uel afflictionem corporis me
tuens in timore terrene potestatis
et contra uim resurrectionis uitam de
fendit. non presumpsit. hinc petrus
et in timore angustiam respicit. osten
sa exemplorum suorum linea ad uita

latitudinem tendit. Ipse quippe fla
gellatus a principibus populi. cum id eo
se relaxari conspiceret. ut a predicacione
cessaret. cum prohiberetur loqui. inpositum
nequaquam saltem in se sensu cessit. Nam
respondit. primis dicens. Obedire
deum magis quam hominibus. et rursum
Non enim possimus que iudicis et audi
uimus non loqui. ac ille dudum debuit
et presencia dampna formidans. ad
exempla tante fortitudinis exemplum
a uita tunc ubi iam per lineam se
iam nil aduersitatis metuit. iam re
sistentis deo potestates seculi. etiam
cum corporis acie contempnit. Sed tamen
Et tamen quatenus uires profectum pa
tendo fortiter destruit. quatenus me adu
sa nullis terribus cedit. tanto plura
et in his etiam que inter fideles
positus sensit se ceteris opponit. sua
magis consilia eligit. et sibi potius
quod alijs credit. hinc in uita diuinitus
obiectionibus non cedens in uita
se odit. etiam uita aliorum consilia non
recipiens pedem contra limitem tendit.
hinc petrus uita mensure lineam
reuerat. qui postquam libertate uita
auctoritatem principum precepit. phu
litem cordis. de non uita cadendis
genibus pauli consilium audiuit. Sic
etiam semper contra aduersarios ex
auctoritate curabat. erige. ut tamen
sibi incepti non cederet. Quibus que
non recte sentiret. ut et libertate
fortitudinis timetis excederet potes
tates et humilitate mansuetudinis
obediam in uita consilio etiam in uita
filius exhortet. Et in uita semper
alijs modo et plurimum in uita alijs ob
uaret. Quibus factis uita per quedam
an oculos auctoritatis et humilitatis
tendit. Linea ne in uita aut per

timorem ad mensuram non puenat.
aut per timorem limitem excedat.
Dicunt est quomodo linea tendit. ne
per altius actionis fortitudinis ad al-
tius eam uicium transcat. Dicuntur
nunc q' admod' mona cadq' uirtute di-
stinctionis lineam deseruim' si h'at. ali-
qn agere. aliqn post-pone' nestramus.
Non em' res cad' semper e' uirtus
q' per momenta temp' . sepe mita mu-
tantur actionid . unde fit ut cu' quid
bn agim' plurim' q' melius ab eius ac-
tione reseremus . Et laudabilis ad tpe
deserat q' in suo tempe laudabiliter
mend' tendat . Nam sep' m'is h'ois
m'mis quibus actis p'ficim' . nec tm
inter m'is m'mis . maior' labor
mala p'p'mis in minent . m'is nos
uirtut' augm'ta se pomim' ne m'is
m'is uirtut' p'p'mis fidei detrim'ta ge-
neramus ne tanto iam q' agim' ita
non sit . q'nto per orationem sui . in a-
lien' cordibus fundamenta uirtut'
destruit . qm' distinctionis lineam bn
an' em'entid' oculos paulus tendit
qui et gentiles ad libertatem fidei ue-
nientes auarid' p'hibuit . et t'ama
lustris atq' uicium . tan pens . ap'c
t'ama' q'nto qui generali p're edictis
fuit arcu'ndic . Videns em' q' m'is se
mandata l'ite suare ostenderet . in
deco' rabrem e'it' in h'is qui sibi tuc
q'ntos aderant exarant' assera-
ans sue uim postposuit . et sine dap-
no fidei se suos q' aper' sear'is i ma-
nitate custoduit fecit . q' si fidei a-
more p'hibuit . sed ad fidei rector sit
ministerid' q' quasi non fidelit' fecit
plurim' q' em' am'ty eum ind'p'ctate
tenet' amittit' cu' discrete m'it'et'
plus tenet' . Nec m'it' si m'is corpus
m'itelligim' q' agi . et m'it'p'as uob'

uidetur videmus. Ex studio namqz
arcus distendit. ut in suo tempore
cu' utilitate tendat. qui si seu relax-
acoris non accipit. fiendi uirtute ip'o
usu tensionis perdit. sic aliqn in ex-
citacoe uirtus cu' perdistractionem p'ce-
mittitur. relaxat' respuat' ut tunc
p'q' uirtu' ualenter fiat. q'nto ap'c'p'it
one m'ter imprudentes cessat. Subu-
lis q' distinctionis super hanc t'iam
linea tendit. qm' ostensio' em'ant' ac
exemplis p'cedentid' p'm et uelut ad
op'at'om' uirtus attendit. et no' m'is
uirtut' temp'at' . Et cu' parumper
ab opere q'eli fortitudo se ponitur
alta consp'dacoe opus est . ne fortasse
necq' cois boni consilio sed timore p'
po uel au'glubet ambic'as studio a
uirtutis exaracoe cessat' . qd' m'is
rad' cu' agitur . iam non dispen'facit
sed culpe finitur . Unde curand' solu-
ate est . ut cu' quis susceptid' negotid'
cu' uirtutis cessacoe dispen'fat . Et
m'it'p'm p'us m'it'acoe cordis m'is p'
at' ne sibi p'h' aliquid auary appetat .
p' sibi per q' soli timidus parcat .
ut eo fiat p'auit' q' m'it'p'at' sequit'
quo no' ex recta cogitacoe m'it'acoe
gendat' . Un' bn' in eu'ng'io uitas
dicit .

1
uirtutis corporis tui est oculus
tuus simplex fuit . totid' corpus
tuum lucid' est . Si aut' totid' corpus
tuum neq' fuit . totid' corpus tuud' tene-
brosim' est . q' em' per oculid' ex p'
mitur n' obit' m'is p'uenient'
cordis m'it'acoe . q' p'ns q' se m'it'
t'acoe ex'ccat . hoc iam q' appetit' q'
templatur et quid appellacoe cap'is
designatur m'is . maqueq' actio q'
m'it'acoe suam q' m'it'acoe oculid' p'
lucerna itaq' corpus e' oculus

quia per bone intentionis radium
 mita illustrantur: accidit. Et si oculus
 tuus simplex fuit totum corpus tuum lu-
 cidum erit. quod si recte intendimus per simplici-
 tatem cogitationis bonum opus efficiatur
 etiam si minus bonum est iudicatur. Et si
 oculus tuus nequam fuerit. totum corpus
 tuum tenebrosissimum erit. quia cum pura in-
 tentione quid vel recte agitur. et si
 splendore totum hominem circumdatur ap-
 opam in mentis iudicium observatur.
 Vbi et recte subditur. si hinc et inde
 est tenebrosus fuit. Ipe tenebrosus quidem
 fuit. quia si hoc quod in nos agit ecc-
 diam opamala intentione sustinamus qu-
 ta ipsa mala sunt. que mala esse cum
 agimus non ignoramus. Et si ibi mal-
 terimus. ubi quasi discretio limen-
 tenemus. quia cecitate in illa defendi-
 mus quo sine discretione spectamus. Ni-
 glanet et cura per cuncta opera in ecc-
 nobis nostra pensanda est. ut in illo typale
 in huius que agit appetat. totum se in
 soliditatem eternitatis figat. ne si
 contra fundamentum actus in ecc-
 ponitur terra desistente soluat. Unde
 hic quoque apte subiungitur. Super quo
 bases illius solidate sunt. bases quip-
 pe uniuscuiusque sunt anime intentiones
 sue. Nam sicut fabrica columnarum
 columnarum autem bases. in nititur. ita vi-
 ta nostra in virtutibus. Virtutes vero in in-
 tima intentione subsistunt. Et quia so-
 lum est fundamentum aliud nemo po-
 ponere preter id quod positum est. qui est
 ipse ihesus. autem bases in fundamento se-
 tu intentiones in ecc-
 in cassum vero alia super se bases
 edificia erigunt. si non ipse in funda-

menta soliditate consistunt. quod immu-
 rum quibus summa opera in antea faci-
 unt si intentiones si intentiones cordium
 extra civitatis certitudinem deflec-
 tuntur et non vite prima non acquirunt
 tanto quod graviora ruine super se da-
 na edificiant. quanto altiora edificia eo
 fundamentum portant. quod cum eter-
 nitate promissa non intendunt. quo plus
 se quod in virtutibus erigunt. eo magis
 in amara fontem profundius cadunt. No-
 ergo pensandum est bases quid sustinet
 sed ubi sustententur. quod profecto huius
 corda diuinitus perstruant. non
 solidum quod faciunt. sed quid in operibus que-
 unde cum discretio iudicem paulus de-
 scribet. atque actionem bonam narra-
 ret dicens. qui reddet commensuratum
 opera eius. huius quidem qui secundum vitam
 pacem boni operis. pacemque quod totum est
 electe actionis fabricam dicitur subtiliter
 illico ubi bases eius fabricae conspiciuntur
 quod qui fuerit dicens. Gloriam et honorem
 et incorruptionem querentibus vitam eternam
 de se aperte dicit. Et si quid pacem
 boni operis ostendunt. gloriam et incor-
 ruptionem non ostendunt recipiunt. sed in-
 tentiones cordium a bases fabricae in fun-
 damento non figunt. quia videlicet deus
 vel honeste in ecc-
 quod contra se pacem non ipse sustentat
 quia quod intentiones electe uniuscuiusque
 quod anime spiritus eternitatis in nititur. recte
 vocem dicit de hac terra dicit. super
 quo bases illius solidate sunt. de se
 aperte dicit. Nisi super me non du-
 rista queque anima intendit. omne quod terra
 licet facit. in me proculdubio non equaliter
 construit. quia vero tunc robustius
 in fundamento solidamur cum verba

dei et in ceteris preceptis sequimur
et in multis sensibus subtilius intel-
ligendo pensamus recta subiungitur
Vel quis dimisit lapidem angularem
eius

14
I lapis quippe angularis est ad sa-
cra eloquia intellectus duplex
qui tunc diuinitus dimittitur quoniam ne-
quaquam discretio iudicis ignorantiae
sive tenebris illigatur sed quadam liber-
tate perscrutatur dum in preceptis dei sus-
cipiat uel exequendo optiora agit. ut
contemplando in terra sentire ad quod magis
in intellectu assurgat. si ad susci-
piendam naturam suam ipse conditor
non ueniret. qui aliter angularis
lapis dicitur quia in se diuos populos
iubet. atque aliter quod quiescit utriusque
uite actus uidelicet contemplatiuus et
se exempla monstrant. Abactua et
uita longe contemplatiua desinit sed
in carnis ueniens dum utramque
exhibuit in se utramque sonant.
Nam cum in urbe inuacila faceret.
in monte uero orando quiescit et nec
taret. exemplum suis fidelibus prebuit
ut nec contemplatiui studio quod promoz
curam negligant. nec uisum cura
quod promoz in modicus obligati. que
placore studia derelinquant. Et sic
in uisum in te pariendo quiescant. quod
tunc nec amorem dei impediat amor
proximi. nec amor proximi. quod trans-
cendit abicit amor dei. qui est hu-
mano cordi quid agere ignorantia dei
atque hominis mediator apparuit. quod
et agendo transscia disponet. et
contemplando ostendet. unde timere
pensaret. recte dei. uel quis dimisit
lapidem angularem eius. ac si ap-

te dominus dicit. Nisi ego qui ueniam
per sine tempore genui suandis hominibus
cum tempore ostendi in eius uita dis-
cent etiam diuersa mundi studia non
discrepare et notandus quod cum se non emi-
nisse. sed dimisisse asserit. quia profecto
humana naturam filius suscipiens ad
yma de sublimibus uenit. eius in
carnatione in se. quia et electi angeli
mirati sunt. qui coram in se redempti
non sunt. recte subiungitur cum me
laudarent simul astra matutina.

1 uia
omni yma in tempore adita nat
rationali spiritu creditur non in mto
matutina astra angeli uocantur quod
sata est dum terra est inuisibilis
et in porta dum tenebre sunt super
abissim uenturum diem subsequetur
scali per lucem sapie existendo per
uenit. Nec negligenter audiendum
est quod auditur simul. quia in uia ma-
tutina astra cum uespertinis redempto-
ris paciam laudant. dum electi an-
geli et cum redemptis in mundi sine
hominibus largitatem superne gratie
glorificant. ipsi quippe ut nos ad lau-
dem conditoris accendant. huiusmodi super
diuina orca per carne luce cla-
mant. Gloria in excelsis deo et terra
pax hominibus bone uoluntatis.
Simul et laudant. quod redemptioni
me nocte sic exultationis accomo-
dant. Simul laudant quod dum nos
spiritum recipi. suum gaudent nimis
repleri. qui et fortasse non matutina
astra. memorantur. quia sepe ad ex-
hortandos homines missi sunt. Et
dum uenturum mane nunciat. ab hu-
mano cordibus presentis uita tene

bras fugant. sed cetero angeli diu
nam potius laudant. quia ipsa nos ta
te claritatis nullo dilatat. nos autem quod
redimimur. sed tamen corruptio carnis
adhuc grauamur. Domini quod propitius
qua uirtute laudamus quomodo si uale
bit lingua dico. quod non sufficit nobis
nostra sentire. Sequitur et uilarent
omnes filii dei. Gubilatio quippe de
tamen cordis letitia. operis efficacia non
completur. sed quibusdam modis gau
dia prodit. quod ipse qui gaudet. nec te
gere preualet. nec complere laudant
itaque angeli qui iam tante claritatis la
titudinem in sublimibus uident. uibi
lant uero homines qui adhuc in fidei
oris sui angustias sustinent. quod quod ita
futura dominus nouit. non tam fatienda
in sinuat. quod facta narrat. Sed quid
agimus quod tamen boni de redemptionis sue
misterio uilant. ayalos in uindicta in
flamat. dum electi perficiunt. regni ad
rabiam furore exultantur. et bona
nastencia sua nolunt immutari. per
quod tamen inter hec cetera qui
redemunt non de uel in quid. scriptura quod
pe et fidelis autem deus qui non patietur
nos temptari super quam potestas. sed fa
riet tamen temptatio cetera quentia nec
possit sustinere. Nouit tamen con
dator. non quod persecutionis exsurgit
prellam smat. quod exsurgente re
pimat. Nouit quod custodia nostra re
stringit quod contra nos egredi. prima
exultatio permittit ut semens nos
dilatet. prella non mergat. Unde
et sequitur quis concludit. nos hostis
mare quod erumpere. quod de uulua
precedens

uid enim mare nisi seculum. quod
uulua nisi conceptio carnalis
cogitatio accipimus. Hoc enim loco
nomine occulta et maliciosa. carnalium
cogitatio designatur. que uulua non
ad profundam prolem concipit. substan
tiam corporis. sed ad explendam necessitudinem
tamen doloris. De hac uulua cordis
inquiritur. alias dicitur. Concepit dolore
et peperit iniquitatem. Per hanc uulua
pauis gapiunt tamen mala cogitant. Per
hanc uulua parunt. tamen mala que cogi
tantur operantur. erumpere ergo
mare. quasi de uulua procedens tamen
nimiam auid secularem fluctus. de carna
lis cogitationis iniquitate concepti in
se cetera mentis sentient. Sed aucto
re deo hostis hoc mare gelidissimum
gelidissimum est. quod tamen timore persequi
tur se uiri quasi quod hostia op
portet sint ut corpore miraculis. atque
conuincia uere persequantur frangentur.
humiliatis quippe dominus tremens principibus.
per eos seculum ceteram super muni
di culmen euocit et semina ma
ris impetus excelsa eiusdem cetera patet
tate coeruit. Sed huic sequenti ma
ri quid dominus fecit audiamus. Sequitur
Cum panem uulua uelut aqua
et caligine illud quod panis in facie
obuolucem aaxe seuenis nube in
duitur. quia crudelitas persequantur sa
letie sue uelamento uestitur. Inter
portet enim caligine infidelitatis sue
per spem uicariis lucem uide non
sufficit. et id quod agit. per audelitas
impulsim. per cetera sue mentis
non agnoscit. Nam si cognouisset
aut populus. magis dominum glorie cruci
fixissent. hanc nubem non solum

solent in fideles extraneos p̄mere
sed quosdam etiam quosdam civitates ca-
naliter intra etiam tenebunt. Unde
si viri qui aliene eam negligentiae
opacitatur et se pati estimant q̄ p̄p̄ta
alios senant. deo orantes dant. q̄
posuisti militem ne transcat oris. ac
si aperte dicant. agentia nre t̄c̄ms
voluptatibus afflicta curas suand
fantasmata iusto iudicio obias quibz
cam in ipa orōis sua mtencōe con fi-
dis Et qm̄ de p̄d̄is in firmis dedita
non ignoras. recte cecidit ab m̄t̄e
da luas tue p̄p̄t̄ata. reuberis
ut m̄ta incenditur ip̄s ate cogitacō
m̄d suaz n̄bulo reflectatur. Et q̄
terrena hic assidue cogitat. quia
vult. Quia ḡ ip̄a. se persecutis ne
quia superna dispensacōe consingit
ne contra stōs iustos m̄q̄ntū uoluit
effrenatur postquā dicit. tū ponem
mibem uestim̄tū eius apte subdidit
Et caligine illud q̄ panis in facie
obuoluerem panis sup̄p̄e in facie
pedes ac b̄n̄egia consam̄gunt. ne
hac atq̄ illac. dissoluta libertate iac-
tentur quia ergo persecutores s̄t
eccl̄e in stabilitate cordis in quiete.
atq̄ h̄m̄t̄e secūdo dedita. non grande
na. sed puerilia sapiūt. quicquid ob-
seruitate atq̄ caligine non m̄cellat
sup̄m̄ iudicij consam̄gunt. ne t̄m̄
persequi valeant q̄ntū nolūt. pan-
is in facie referunt obuoluit q̄
sicut dictū est. puerilia quid sapiūt
sed diuina dispensacōe q̄st̄it̄i quo
volunt. brachia non extendūt. Et
si cūcta mala p̄petrare leuē appe-
tunt n̄c̄q̄ t̄m̄ implere cūcta q̄

appetit. p̄mittūt. Sequit̄. Cir-
cūddedi illud ter m̄s meis. t̄m̄ms
suis d̄ns mare arādat. q̄aras per
sc̄n̄tū iudiciorū suoz dispensacōe mo-
dificat. ut in sam̄ timida unda fer-
uoris plano frangatur litore occulte
dispensacōis p̄m̄s. Sequit̄. Et
posui uertem et hostia et dicit. huc
usq̄ uenies et non p̄cedes amplius
et h̄ consam̄gēs tū m̄t̄es fluctus
tuos

id per hostia. nisi predicato-
res s̄t quid per uertem. nisi i-
carnatus d̄ns designatur. qui h̄m̄
dedit hostia contra seuentis ma-
ris impetum. tanta ualentiora op-
posuit. q̄nto eo sua obfucōe robo-
rauit. quia si ista s̄t eccl̄e hostia
uertis huius oppone solidata simt̄
potunt quid timidi fluctibz. sed effren-
gi nequuerunt. ut ea cōt̄us in-
da persecutōis illuerat. sed n̄c̄q̄
cordis cor̄p̄ in tua p̄ncerat. Et
quia doctores sancti predicacōe quide
sc̄n̄tibus aperti simt̄ auctōitate aut
sue resistētibz clausi non in m̄t̄o
hostia uocantur. iapta ḡisacōe h̄m̄t̄e
et clausa t̄oribz superboz. Nō i m̄t̄o
hostia uocantur qui et m̄gressim si-
delibus apuit et sursum sese p̄fidis
ne ingrediantur opponit. pensans
quale eccl̄e p̄didit extitit p̄ctus q̄
m̄st̄igantē fidem cornelū recepit
p̄ctis querentē miracula symonem
expulit. Illi dicens In uitate com-
pari qm̄ non ē personaz acceptor
deus secreta regni benigne apit. h̄c
inquens p̄ctima tua t̄c̄d s̄t in
perditione p̄ distite dampnacōis s̄

tonam celestis aulo aditum claud
 quid amicti apli nisi sta ecce hostia co
 astime. cum uoce redemptiois sui auduit
 quous romfias pcta remittitur eis
 et quoru retinuatit retenta sunt. de
 si illis aperte dicitur. per uos ingre
 dionur ad me hij quibus uosmetipos
 pandias et repellentur quibz ob su
 ratis g' dñi mare suut. dñs uocat et
 hostia opponit qui ab amaris et per
 fidis cordibus. dum per seculis pro
 cella se dilatat in mudo. dñs congre
 sui glay predicatoru q' eius uenien
 ciam exaltet. et dñm an notestit
 mistia dñe fortitudinis. frangit i
 mpyis fluctus finis. bñ aut dicit
 huc usq' uenies et non pedes am
 plus quia nimiru oculi iudicij me
 sira s' et qñ persecuciois pcella pro
 filiat. et qñ quiescat. ne aut oca
 gna electos non exerceat aut n
 modata mpyndum ingat. n' uero
 noticia fidei usq' ad psequentes. extendi
 turbati maris timor sedatur. huj
 fluctus suos mare frangit quia ad
 cognicionem uirtutis ueniens omne
 q' nequit' erigit erubescit fracta
 quippe vnda in se uelidit. quia uer
 ta nequicia ecclā per cogitacionem su
 cordis accusatur et qñ ipā uim q'
 mitulat recipit. q' de puitate qua
 gesserat. reatus sui semulas sentit
 Vnde quibusdam per paulu dicit
 q' ergo fructu habuistis tñe nullis
 in quibus erubescitis. de si dicitur q'
 se malat fluctus mte p'auitatis
 ostulerunt qui nūc in semetipos
 fracti inde p'isus nos in flauant
 g'isus inde confundit q' fundit uer
 itaq' dicit et hic confinget tu

mentes fluctos tuos
 uid uero in hac conclusione ma
 riō fo de hostijs dicit more sa
 cri eloquij res semel dicta p'ansirma
 cōe replicatur. si hoc aut in loco ma
 re accipere non specialit' turbam p'
 sequenti gnaliē s'lm debemus. fo q'
 hoc mare do' hostia possit. quia et
 p'us humano gni p'cepta legis et
 postmodu noue g're testamtu dedit
 se obiectis hostijs huius maris imperu
 clausit. quia eos quos ad obsequiu sui
 culis assumpsit. et p'us ab ydolis
 deator. data lege coheruit. et p' ab
 intellectu carnali gra' auelata cor
 rodit. sed mare hostia correxit
 quia humanu genus p'us p'us debz
 ab opibus iniquitatis phibuit. post
 modu uero ecclā acgritacois culpa
 constinxit. uideamus q' admodu
 p'ma timoti mari dñs hostia impo
 nat ecce per legem dī. Non occi
 des. Non mechabeis. non furtim
 facies. non falsum testimoniu dices
 uideamus q' admodu p'us hoc mac
 dñs hostijs claudat. ecce in euanglio
 dicit Audistis quia dictu ē antiq's
 non mechabeis ego aut dico uobis
 qm omis qui audit muliere ad qui
 pistend' cam iam mechatus ē cā i
 corde suo. Rursu q' dicit audistis q'
 dictu est. Diliges proximu tuu et odio
 hebis inimicu tuu. Ego aut dico uo
 bis. Dilige inimicos uos. bñ faci
 te hys qui aduert' uos. qui q' p'us ne
 quitas opis prohibet. postmod' nul
 pas cordis exauit nimiru cum
 mari ne euaducta iusticie littera
 transeat. bñ hostia imponent. bñ aut
 ai dicit quis conclusit hostijs ma
 re ilico et tempa aduortit dicens

quā erumpēbat q̄ de uulua p̄cedēs
quā uidelicet tunc humano ḡni pre
ceptis legis obuiauit. q̄n ad huc sc̄lm
sue augm̄i uicm̄ q̄ ab ortu sp̄s ad p̄
uestim̄ uite carnalis coiebat. De uid
ua quippe procedē est in lucem p̄ntis
gl̄ie carnalis appare. Et recte subuigi
tur cū ponem̄ nubem uestimentū ei
quia imitū deus hominibus tūc apta
ostensione se intulit. sed dum eos ab
errore perfidia eripit. nec tamē illis
claritatem sui lūis patefecit q̄ eo
tenebris eos abstrulit. sed ad huc nu
bem uestiuit. ut et pristina prauita
tis acta relinquerent. et tamē uen
tura bona ad huc terrens non uide
rent. Vbi et aperce subdit. Et calig
ne illuc q̄ p̄annos infancie obuolue
rom

20
Vn̄ et rudes populos nō apta
sp̄s predicatōe edocuit. sed fi
gurata locutōe p̄ceptis l̄ie adst̄p
ad huc infirma sapientes uerborū ca
ligine q̄ p̄annos infancie obuoluit.
ut mandatis grossioribus ligati tresp̄et
ne male libi in suis uoluptatibus p̄uēt
quos ad uiam iusticie. dū nō iam car
tas q̄ ad huc timor adstringēt. diu
na dispensatio q̄ p̄stet ut mitruer
infirmitas namq̄ populus cū p̄cep
torū p̄annos uolens p̄tulit ad ter
minorem statum corp̄a sua liga
tōe peruenit. quā em̄ timor cū
p̄us a culpa cohercuit. q̄petent post
modū in libertatem sp̄s exiit
hos p̄annos infancie quos m̄soanti
bus dedit ap̄e per p̄phetam dñs re
phendit dicens. ego dedi eis p̄cep
ta nō mala. mala ei q̄ mala esse
desinūt comparatōe peiorū et bona

quasi bona non sunt q̄paratōe mo
liorum. Nam sicut p̄m̄s delinq̄nti
uide de sōdōma atq̄ samariā dicit.
Iustificasti sorores tuas in omnibus ab
hominatibus tuis quas op̄ata es. ita
melioribus testam̄enti noui p̄ceptis
sub sequētibz p̄cepta bona q̄ rudibz
data sunt non bona ēē memorat.
Nec em̄ m̄etes usū carnalis uite r̄
herentes euelli ab infirmis possent. n̄
gradatim ducta uel p̄dicatōe p̄ficent.
Hinc quippe est. q̄ in egipto p̄m̄s
p̄io iusto q̄ moderantē latenci corp̄
deuotē condescendit. et uicinos su
os uasēs aureis argenteis q̄ s̄bla
tis distendere iubentur. Qui ad sma
montem ducti accepta lege mox
audiūt. Non concupiscēs rem p̄pi
m̄ tui. Hinc ē q̄ in eadem lege om̄
lū p̄ oculo dente p̄dente p̄cipit
exigere et q̄n tamē reuelata gr̄a
percuisti maxillam altam iubentur
prebere. quā em̄ plus se m̄per uia
m̄m̄dita exigit q̄n in uia accep
dū distime mala non multiplicius
reddo q̄n distime ea. et multiplica
ta sponte tolerat. hinc ē q̄ eundem
rudim populū in quibusdā p̄hibuit
quodā uō ei in usu pristino resuauit
sed h̄ ip̄a tamē in melioris uite signa
q̄posuit

luta namq̄ aīalia ydolis i
egypto mactabant. ei q̄ i usum
postmodū aīaliū mactatōe retinūt
sed ydolorū cultum uitauit. ut dū
de usu suo aliq̄ amittēt consolaret
eius in firmitas per hoc q̄ de usu
suo aliquid h̄ret. aīa autē dispen
sacōe q̄lij q̄ ei dñs de consuetudine
carnali retinuit h̄ in figura sp̄s

potentius uertit quid omni sacrificia
illorum aialiu et nisi uingema morte
designant. Quid sacrificia illorum aialiu
nisi cotinetom carnalis mē uite sig-
nificant. Unde ergo mbeallitaci pte
rudis candestenditur. Vn ei per ob-
combratas allegoriarū spes maior
fortitudo spūs nūciat. Recte itaq;
dicit Et caligine illud q̄ panis m-
fanāe obuoluem. quia unde eius teni-
tudinis in firmitatem pertulit. in
alcam significacōm spiritualū nibe-
scat. qm̄ quia pcepto hūite ab
in modatis animi uagacōibus tūc
recte subicit. Arcuedi illud tūc
meis. Et quia hūc hūmā gnis mo-
tus mīso mediatorē coheruit. apte
subiūgit. Et postu uertem et hostia.
Vertem quippe et hostia posuit quia
redemptore mō contra culpā delm̄
quā mīso nauē uite predicamēta
suauit. clausa namq; hostia oppōto
uertem roborantur. Vertem ergo deo
oppositū qui contra lastuos matūs
humani gnis uingemā mīst. qui
pcepta spūalia que loq̄ndo docuit
agendo solidauit. Vn autē subdit. Et
dixi hūc usq; uenies et non pcedes
amplius. et h̄ confingēs tūctos fluc-
tus tuos. hoc quippe mare hostia p-
ora transtendat. quia clausura legē
oppositū humani timoris cōda sali-
ebat. at postquā mūdā oppōtū sibi u-
ingemāi cepit olacōm sūc impētū
fugit et transire non ualuit. q̄ eius
fortitudinē futuris sū terminid clausid
inuenit. Unde uerē per p̄p̄tam dicit
Ara iudic et fugit. Possūto eadē per
hostia apta passiones eius non m̄gūo-
mienter intelligi quib; op occulto uer-

tem posuit. quia eas ex muisibili di-
uinitate roborauit. contra quas mūdi
fluctus ueniūt. sed fracti dissiliūt. quia
superbi eas uiuendo despiciūt. s̄ eadē
uices oppiēdo p̄tēstū. Nam dū pas-
siones uingemā humanū gnis p̄mūd
mīst. postmodū oppauit q̄ cantū
oppositū hostia in ore elidētis mās
et timore elatum uerit fractum uir-
tute dissiliit. Et quia id arco ad lūm
rob dicit. ut de eadē aditibus cordis
eius glōiā p̄mētū ne sibi fortasse
tribuat. q̄ se stare sublimē nō igno-
rat. tū quā eius edificacōe sūc-
dicta p̄p̄ndm̄ si h̄ eadē moraliter
differamus. dicit itaq;

uis condūcit hostias

mare. quid est mare nisi cor-
mū furor turbidū uisū amari
elacōe superbia turbidū. fraude ma-
licie obscurū. q̄ mare quēdā seuat
attendit. quūquā mīse occultas cogita-
cōm temptacōnes intelligit. Ecce
enī iam per uisā uel m̄q̄m̄ iam de
p̄dū uertis m̄q̄m̄ iam p̄ua opa
foras absp̄m̄ abstridm̄. sed tū latent
mtus ea tū qua hūc uenim̄ uite
uertis p̄rella fatigamur. q̄ n̄ resp̄t
iudicij et eīm̄ pauore tarmēti
mensi timōis clausura constingent
tūcta in nobis p̄mētis super edifica-
ti op̄o fūdamēta corruissent. Si
enī q̄ per suggestiōem seuit in m̄s-
tus p̄ delibacōm foras erumpet uite
m̄e fabrica fūditus cūsa rāuisset.
Iniquitate namq; concepti. et in de-
lieto editi per m̄s̄te corrupcōis mo-
lestas pungnā nobis sū hūc desm̄g
qm̄ tū labore uincam̄. Vn recte
d̄ h̄ mari dicit. Vn erumpēbat
q̄ de uulua p̄cedēs. uulua ei

prave cogitatio adolescentia est
de qua per moysen dicitur. sensus enim et
cogitatio cordis prona est. in malum
ab adolescentia sua. Corruptio namque
malum quod uniusquisque in se ab ortu de
peioris carnalium sumptu. in quatuor
etatis exerceat et nisi hoc acutus dicitur
sordidus manus exprimat. Ad me co
dite nature bonum repente culpa in p
simo uorat. Nemo ergo sibi cogitationem
suam uictoria tribuat et uictus dicitur
quis concludit hostis mare quoniam eum
pobat quod de uictoria procedit quod non ab
ipso cogitatio in medio cordis fluctus
gratia divina uictoria. temptacione percoll
mare sciens terram. pauldubio huius
mentis obruisse ut falso fluctibus per
fusa aroster id est per maosis carnis
voluptatibus delectata deperit. Solus
ergo dominus hostis mare concludit. quia
prius motibus cordis clausa cum spi
rate sordidus obicit. quia uero ea que
terrima sunt philemur. que acipere
aut uero delectatione uictoria. libet
iam ad inuisibilia oculos mentis acco
lere. atque huiusmodi que se que peripimus uide
Sed que agimus in firmis. illa obtulit
nec dum patent. ecce ad amorem carnis
uocamur. sed tamen auisione restringimur
qui et si quod aliquid fuerit primum que appri
rimus sed in certo nimis adhuc in si
taligamus. Non apte subiungitur. Tu
ponem nubem uesimenta eius et
caligine que panis in facie illud
obuoluit. ubi apte subiungitur. huius
mare tumultuosum. uidelicet cogita
tionibus cor meum nube uestitur quod
ne eterna quiete pura aspiciat.
in quietudinis sue confusione tene
bratur huiusmodi caligine que panis.

in facie obuoluitur quod a contemplatione
sublimibus adhuc tunc sensus
in firmitate ligatur. Videmus pau
lu quada caligine que panis in facie
obuoluit ubi ait. Videmus. nunc per
speculum in enigmate. tunc autem facie
ad faciem. Nunc cognosco cooperare et
cognoscam sicut cognosco sum. qui se
se ad comprehendenda celestia in facie non
tenet. etatis sue ad huiusmodi quod nullo
modo premissit dicens ad essem paru
lus loquebar ut paruulus sapiebam
ut paruulus cogitabam ut paruulus
Tunc ergo ad robur uirtute constandus
cum forti sensu cum ad quod tendimus uiam
uidemus. Nunc autem quia in certioribus
meo acies in firmitate sua ab inter
na luce redimuntur. meo in ligata
panis in facie tenetur ubi apte
subiungitur. Circumdedit illud terminis
meis. terminis enim suis dominus huiusmodi mare
circumdat. quia cor meum adhuc cor
ruptio sine molestia. et cura tur
bulentia sub mensura contemplationis hu
militer. ut licet plus appetat ultra
tamen que sibi conceditur non ascendat.
Vel certe terminis suis dominus huiusmodi mare
circumdat. quia cor meum temptacionibus
tumidis aculeis danorum diabolice
mitigat. modo agens ne praua sugges
tio ad delectationem ueniat. modo ne
praua delectatio usque ad consensum que
rumpat. qui ergo illatos cordis motus
respicit et in quibusdam eos usque ad co
sensum uenire prohibet. In quibus
uero illos etiam ad delectationem restringit
inimicum furem mare terminis imponit
ut neque moxerit operat sed intra si
mi temptacionem sub murmurans se
unda collidat. que per tunc ualenter

restringitur. cui ei dilectio dei atque
in spiritalibus virtutibus obuiat recte ser-
uatur. Et postquam uentem et hostiam et
dicitur huc usque uenies et non recedes
amplius et hic restringes timentes
fluctus tuos.

Quid enim moraliter per hostiam nisi
virtutes. quid per uentem nisi ro-
bur caritatis accipimus. huius itaque hostia
sive virtutes operum mare seruens dissipat
nisi coris opus oculis mentis apposa ca-
ritas adstringat. facile autem omne uir-
tutum bonum temptacione cordis ueritate
destruitur nisi ab intimo fixa caritate
solidetur. Unde et paulus in suis pre-
dicacionibus dum quedam uirtutes hostiam ma-
ri temptacionis opponit. illico eisdem
hostiam quod robur uentis aduersus dicitur
super omnia a huius caritate hinc. quod est
omnium perfectionis perfectionis omni-
um omnium caritas dicitur. quia omne bonum
quod agitur in mundo ne peccat per illam
legatur a temptacione autem eius. et quod
opus euellatur si soluetur a omnium ca-
ritatis inuenitur. si autem mens dei
atque proximi dilectione restringitur. cum
temptacionis motus quibus in iusta sug-
gerunt. obicere se illis ipsa dilectio
appone et prauis suspiriis unda uir-
tutum hostiam ac uentem in timore amoris
stringit. quia ergo dominus per in spiritali
caritatis fortitudine nascencia in
corde uera respicit. in surgentis ma-
ris impetu per obserata claustra quod
pepigit. ita fortasse in oculis exaspant
sed ne quibus signa perdat per turba-
tione inas. officium lingue subtrahit
ne usque ad uentem operat. quod in summo co-
dis timulacionem sonat. luxuria et
oculis cogitacionibus attendit. sed
ne supernam iudicium in eis amittat.

concepte in iudicio ea quod famulari
potant membra castigat ne usque ad cor-
ruptioem opuliat corpus factor cordis.
auaricia stimulat. sed ne celesti regno
mens careat intra claustra se per
moriace quoniam ipse ligat ne in primo
opere se dilatat. et usque ad optationes ac-
tus in tione quod ueritas eius opus si-
det. Superbia inflat. sed ne ueram
celitudinem amittat. considerando
quisque quod puluis est. ab altitudine se
cepte elacionis humiliat. etans in mundum
ne quod in suggestione cogitacionis tolant
in operacione opus erumpat. bene quod
dicitur. Postquam uentem et hostiam et dicitur
huc usque uenies et non recedes am-
plius. et hic restringes timentes fluctus
tuos. quia dum electus quisque et tempta-
tus uenit et tamen facere mala. sug-
gesta remittit quod mare clausum te-
netur quod si in eis timulacionis cogita-
cionis fluctibus in eis peruenit. sta-
tuta tamen bene ueniendi litora non
operat. quod mare quid in timore se
erigit. sed dum fixe delibacionis cordis
illudiat. fructus redit. bene quod iob ne
sibi tribuat quod gna percellas cordis
fortis stat. Voce diuina audiat. quod
conchusit hostiam mare quod erumpat
quod de uulua percedens et cetera ac si ap-
te ei dicitur. In cassum te opus in
bonis opibus pensas si non me in
temptacionis undas quod per te conspicias
ut enim tu fluctus fere possis in opere
mee inuenies est. qui fluctus frango
temptacionis in corde.

Explicit lib. xxviii.